Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 246. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1956. ЦЕНТІВ 10 CENTS No. 246. VOL. LXIII.

НЕРУ ПРОТИ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ І ЗБРОЙНИХ СОЮЗІВ

Ню Йорк. — Після закінчення нарад між президентом Айзенгавером й індійським прем'єром Неру та від'їзду останнього з Вашингтону проголошено спільний американсько-індійський комунікат про відбуті переговори. В комунікаті висловлено впевнення, що розмови між Айзенгавером і Неру посилили дружбу і зрозуміння між Індією і З'єдиненими Державами Америки. „На протязі трьох днів у Вашингтоні й одного дня на фармі Президента в Геттисбурґу — стверджується в комунікаті — Президент і прем'єр Неру мали можливість обговорити в цілком неофіційній атмосфері багато важливих проблем, що стосуються обох країн. Розмови підтвердили широкий засяг погодженности і зрозуміння між Індією і З'єдиненими Державами, — зв'язаних сильними вузлами дружби, яка базується на їхніх спільних цілях і їхній відданості найвищим принципам вільної демократії. Принципи і політика урядів обидвох країн розвинулися на основі пошанування гідности людини і конечности поліпшити добробут окремих одиниць. Прем'єр Індії та Президент ЗДА переконані, що поглиблене зрозуміння напрямних і цілей політики їхніх країн, що його досягнено під час спільних розмов, допоможе продовжувати постійні змагання Індії і ЗДА до встановлення мирних і дружніх взаємин поміж народами згідно з принципами Об'єднаних Націй. — Пребувши до Ню Йорку, Неру промовляв в приміщенні Генеральної Асамблеї ОН і закликав у своїй промові до закінчення холодної війни і до залишення мілітарних союзів та виведення всіх чужих військ, стаціонованих на чужих територіях. На думку Неру, сьогодні прийшов час, що втримати мир у світі можна скорше й успішніше з допомогою світової опінії, як з допомогою збройної сили. Цілої системи існуючих союзів, чужоземних баз і втримування чужоземних військ в різних країнах не можна зліквідувати на протязі однієї ночі. Але до цього треба змагати вже сьогодні. Останні події — заявив Неру, маючи на думці справу Суезького Каналу і Мадярщини — й успішна акція світової спільноти на терені ОН доказали, що й найбільші й найсильніші нації не можуть діяти проти волі світової опінії. Єгипет і Мадярщина задемонстрували, що світ став на новому етапі історичного розвитку. Світова опінія є сьогодні успішним і вистачальним фактором і з нею мусять рахуватися всі і виступити проти неї не має можливости жадна держава. Якщо йде про Мадярщину, то Совєти діяли там проти волі мадярського народу і тому совєтські війська повинні бути виведені з Мадярщини і мадярський народ повинен одержати змогу вирішати вільно те, як він хоче жити. Разом з цим Неру висловив своє признання для З'єдинених Держав Америки за їх відважне і конкретне ставлення в справі середньо-східньої кризи. Цим своїм ставленням — заявив Неру — З'єдинені Держави Америки здобули величезну пошану в усьому світі.

Закликає до допомоги також іншим втікачам

Ню Йорк. — Співробітник часописного концерну Скріпса-Говарда Р. Г. Шекфорд написав статтю під заголовком „А що дістеться з іншими втікачами?", в якій пише про те, що вже майже два місяці вільний західній світ старається допомогти мадярським втікачам, які втекли з-під комуністичної тиранії. Шекфорд пише, що число мадярських втікачів з кожним днем збільшується, і тому треба збільшувати зорганізовану поміч для них. „Але, додає автор статті, саме тепер на часі пригадати, що в вільному світі є мільйони інших втікачів, розсіяних по всьому світі, і долею яких майже ніхто не цікавиться. Це „старі" втікачі, — старі тому, що вони залишки з тих мільйонів, яких відірвано з їхньої рідної землі під час останньої війни; „старі" тому, що час та інші проблеми спричинили те, що їх світ забув." Їх ніхто не хоче взяти до себе, хоч вони сидять в Західній Европі, на Середньому Сході, в Гонг Конгу, в Південному В'єтнамі та інших країнах. На зборах Генеральної Асамблеї ОН багато й прихильно говорилося і про тих втікачів, але ніхто не подав практичної розв'язки тієї проблеми.

Арґентинський уряд відобрав від приватників всі радіоактивні мінерали

Буенос Айрес, Арґентина. — Арґентинський уряд повідомив власників теренів із радіоактивними мінералами, що сам стає власником тих піль. В декреті про експропріяцію радіоактивних теренів повідомляється про те, що відтепер контролю над цими теренами матиме Крайова Комісія Атомової Енергії. Та в декреті говориться і про те, що давніші власники теренів мають право заключувати договори про експлюатацію цих піль. В декреті є й умови винайму теренів. Головний пункт цього декрету це те, що винахідник уранових теренів дістане від Комісії окрему винагороду, залежно від якости та кількости руди.

В АМЕРИЦІ

● **31-річний шофер Едді Смит** з Бруклину, Н. Й., в червні ц. р. знайшов на смітнику в старому самоварі 5,162 доляри. Він заніс цей скарб на поліцію, але й досі ніхто по нього не зголосився. Поліція передала гроші Смитові, який матиме веселе Різдво.

● **Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні** був присутній на прийнятті, влаштованому на честь індійського прем'єра Неру, але не мав нагоди з ним розмовляти і сказати йому в очі, що вважає його за „комуністичного аґента", як це колись обіцяв.

● **Сенатор Джозеф Р. Мек-Карті** пішов на кілька днів до шпиталю морської фльоти „Бетесда", де має лікувати ногу, яку йому поранили під час війни.

● **Добродійні інституції в Ню Йорку і в Джексонвіллі на Флориді** зайнялися Іриною Пірс, яка після того, як її покинув чоловік, внаслідок нужди, залишила була в Ню Йорку на залізничій стації трьох дітей і виїхала до Флориди. Ірину Пірс привезуть літаком до Ню Йорку, де вона житиме з дітьми.

● **Демократичний сенатор** Волтер Ф. Джордж заявив, що людство має перед собою ще ціле сторіччя такого миру, яким розкошує воно тепер. Старенький сенатор додав до цього, що так само думає і його приятель, колишній англійський прем'єр Винстон Черчил.

● **21-річна донька славного** лікаря-спеціяліста серцевих недуг, д-ра Пола Вайта, Пенелопа Д. Нак, важко поранена в автовій катастрофі в Санта Фе, Ню Мексіко, лежить у шпиталі непритомна і частинно спаралізована.

● **26-річний Джан Гайк,** аж тепер довідався, чому його „жінка" була така боязлива, деколи у сні кричала і не хотіла брати шлюбу, намовивши його переїхати до стейту Індіяна, де можна жити „на віру". Поліція довідалась, що ця жінка 1952 р. втекла з тюрми в Плимут, Миш., де вона відбувала кару за грабунок, і тепер її заарештувала.

Президент вірить, що дух Різдва Христового принесе людству краще майбутнє

Вашинґтон. — 20-го грудня президент Айзенгавер засвітив ялинку для всієї багатомільйонової американської громади та висловив при тому віру, що тривкий і постійний дух Різдва Христового принесе людству краще життя. Натиснувши ґудзик, Президент засвітив 5,000 жарівок на ялинці, що є висока на 67 стіп і стоїть на площі коло Білого Дому. Цій церемонії придивлялося коло 3,000 осіб, а мільйони людей бачили її в телевізійних апаратах. Президент казав, що не всі люди можуть тішитися святом Різдва Христового бо багато людей терпить і мучиться: „Є в світі голод і щастя, поневолення і воля. Але в отих міріядах різдвяних свічок ми бачимо візію кращого світу для всіх людей. В світлі Різдва темні заслони світу зникають і ми докладніше бачимо наших сусідів із сусідніх дверей і наших сусідів з інших держав". Президент заявив, що американський нарід, на заклик Червоного Хреста та інших добродійних аґенцій виявляє правдивий дух Різдва та спішить із допомогою мадярському народові. „Ми мусимо продовжувати нашу віру, казав Президент, знаючи, що Христове світло є вічне, хоч ми його не завжди бачимо. Ми мусимо вірити, що правда Різдва є тривка і що люди можуть жити разом в мирі, як це казав Линколн; — „що вони можуть бути жертвенні для всіх; що вірять у правду." — Айзенгавер закінчив своє звернення вірою в те, що новий рік 1957 запише пам'ятну сторінку в історії людства. „Нехай Батько нас всіх благословить усіх, які живуть на Його землі"!

Куртіс передбачає ще кращий 1957 рік

Дітройт, Мишиґен. — Голова компанії „Дженерал Моторс" Гарлов Г. Куртіс говорив про те, як розвиватиметься економіка в 1957-ому році, і твердив, що найближчий рік буде ще кращий від свого попередника, очевидно, якщо не буде війни. Згідно з передбачуваннями Куртіса — в 1957-ому році буде повне затруднення, на домашньому ринку продасться коло 6,500-000 особових авт і коло 900--000 тягарових. Автова продукція разом із Канадою становитиме 8,300,000 возів (сюди враховано і авта на експорт), а в цьому 1956-ому році — 7,400,000. Національна продукція в 1957 році мала б дійти до нового рекорду — 435,000,000,000 долярів. Внаслідок цього збільшення економіки країни більше людей матиме краще життя. Фірма „Дженерал Моторс" має видати 630 мільйонів долярів на продукцію своїх особових і тягарових авт.

Подорожчання сталі внаслідок збільшення робітничих платень та залізничого транспорту

Ню Йорк, Н. Й. — 20-го грудня деякі сталеварні збільшили ціну на сталь, а представник сталевого промислу заявив, що в найближчих тижнях буде загальне подорожчання сталі внаслідок того, що збільшиться заробітна платня робітникам, і тому, що подорожчав залізничий транспорт і збільшилася ціна на старе залізо. Заробітні платні мають збільшитися автоматично внаслідок того, що збільшуються ціни коштів прожитку, а згідно з умовою має збільшитися заробітна платня 650,000 сталеварів на 3—4 центи від одної години праці. Це збільшення заробітної платні мало б бути вже 1 січня. На основі калькуляцій за кожний збільшений цент робітничої платні треба б збільшити ціну за тонну сталі на 40 центів, це значить, що від 1 січня 1957 року мала б подорожчати тонна сталі на 1.20 до 1.60 доляра. Оце збільшення цін на сталь внаслідок збільшення заробітних платень знову причиниться до того, що вартість доляра зменшиться.

● Літаконосці „Форрестол" і „Лейк Чемплейн" 21 січня випливають із Норфолку, Вірджінія, до Европи, де мають заступити кораблі „Корел Сі" та „Рендолф".

● **В СССР** буцімто сам зголосився на поліцію якийсь Рем (?) Петрович Мороз, що перейшов кордон від сторони Туреччини. Він ніби був вишколений „американцями" для ведення на терені СССР шпигунської роботи, викрадання пашпортів, довідок і п. д. Вишколювали його нібито у Вашинґтоні, а відтіль перевезли до Туреччини і перекинули через совєтський кордон.

Ніксон обмірковує в Австрії всю проблему втікачів

Відень. — Віце-президент Ричард Ніксон у своїх конференціях у зв'язку з проблемою мадярських втікачів дійшов до висновку, що вона тісно в'яжеться з цілою проблемою втікачів, однаково в минулому як майбутньому, бо треба рахуватися, що наплив утікачів з-під комуністичних режимів буде продовжуватись, — твердять австрійські часописи й західні кореспонденти в Австрії. Тому у своєму звідомленні Президентові, Р. Ніксон говоритиме мабуть не тільки про підвищення американської імміґраційної квоти для мадярів, але взагалі про ревізію у підході до проблеми втікачів і про більші грошові дотації на практичні цілі, зв'язані з цією проблемою. Ніксон відбув подорож по сусідській до Мадярщини провінції Бурґенлянд та об'їздив тамошні, переповнені втікачами, містечка у віддалі двох миль до мадярського кордону. Свобода, з якою порушувався Ніксон і його нехіть підпорядковуватися виготовленому заздалегідь офіційному плянові — заскочили австрійські власті. Ніксон постійно вмішувався між населення і втікачів, розмовляючи із ними при допомозі двох перекладачів, які від нього не відступали, і виступав проти офіційщини та формалістики. Його відлет з Австрії був передбачений на суботу 22 грудня. Безпосередньо перед своїм відлетом він мав ще оглянути табори з втікачами в Зальцбурзі.

Доповнено склад Ради Безпеки в ОН

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея вибрала до Ради Безпеки Ірак, Колюмбію і Швецію. Рада Безпеки складається з 11 членів, із них 5 членів (ЗДА, Англія, Франція, СССР і нац. Китай — постійні, а решта не-постійні, виборні). Водночас доповнено Вірчу Раду Індією і Гаїті. До Економічної і Соціяльної Ради обрано Англію, Фінляндію, Мехіко, Пакістан, Польщу і СССР. Всі ці кандидатури були узгіднені заздалегідь, здебільша за територіяльно-реґіональним принципом і за чергою, так, що вони не викликали ніякої дебати ні труднощів. Зате не осягнено порозуміння щодо вибору члена до Міжнародного Трибуналу Справедливости. За статутом, Генеральна Асамблея і Рада Безпеки мусять погодитись щодо того самого кандидата. Тим часом Генеральна Асамблея висловилась в 16-му з черги голосуванні 44 голосами за японцем Шіґеру Куріяма, а в Раді Безпеки китаєць Веллінґтон Ку дістав у третьому голосуванні 8 голосів проти 3-х, що впали за названим японцем. Цю справу відложено. У газетних коментарях вказується на сильну моральну позицію, яку відразу дістала Японія, ввійшовши до ОН, як їх 80-ий член.

Відбувся пленум центрального комітету компартії України

10-12 грудня в Києві відбувся пленум ЦК компартії України, на якому обговорено стан сільського господарства. На пленумі гостро критиковано керівників Житомирської, та Чернігівської областей, де цього року зібрано низькі врожаї жита, пшениці, кукурудзи, буряків та ін. культур, не виконано плянів продукції молока, м'яса, вовни та яєць, а жнива затягнено аж до зими. Гостро критиковано також керівників Дрогобицької, Тернопільської і Станіславівської областей, які „не враховують специфічних особливостей" цих областей, не зуміли забезпечити виконання плянів і „неконкретно керують сільським господарством". Спеціяльну увагу звернено на пленумі на кукурудзу, як на „надійне джерело поповнення зернових ресурсів", і підкреслювано минулорічні помилки, коли „збирання кукурудзи в багатьох областях недопустимо затягнулось". Окремі промовці алярмували в зв'язку з занадто повільною підготовою колгоспів і радгоспів до весняної сівби і браком посівного насіння, відсутністю кормів і приміщень для зимівлі худоби, внаслідок чого в колгоспах Кримської, Миколаївської, Херсонської та Ворошиловградської областей значно зменшилася продукція молока і в чотири рази менше проти минулого року поставлено свиней на відгодівлю.

КАЛЕНДАР „СВОБОДИ" НА 1957-ИЙ РІК УЖЕ В ДОРОЗІ ДО ВСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЩОДЕННИКА

В п'ятницю, 21-го грудня, Адміністрація „Свободи" почала висилку Календаря „Свободи" на 1957-ий рік, який теж і цим разом появився в повному тиражі щоденника та висилається на всі ті адреси, на які висилається щоденник. Не зважаючи на збільшені кошти друку, В-во пішло назустріч минулорічним побажанням своїх читачів та випустило новий календар уже не на газетному, але на доброму, книжковому папері. Календар, крім мистецької обкладинки, має 176 сторінок друку та дуже різноманітний зміст. Крім календаря із українськими і американськими святами та крім багатьох календарних інформацій, як: поазбучний виказ слов'янських святих, передбачування погоди, загальні і подрібні інформації з історії і географії, на зміст календаря склались такі статті, репортажі, спомини і вірші: А. Драган — Календарна справа; Б. Кравців — Сімнадцятого року; Л. Луців — Василь Стефаник (у 20-річчя смерти і 60-річчя літературної творчости); Ю. Старосольський — Фундаменти великої імперії (про американську Конституцію); В. Мудрий — Канцелярія УКК; Д. Галичин — Місія до „Золотих Воріт" (репортаж про поїздку і участь делеґації УКК в Республіканській конвенції); Я. Чиж — Агапій Гончаренко; Р. Купчинський — Савичеві гості (оригінальне оповідання з українсько-індіянської зустрічі в праліcах Канади); Р. Придаткевич — Спомин про Михайла Гайворонського; Ікер — Квестія повороту (гумореска); Я. Падох — Новітнє „хожденіє по мукам" (репортаж із досвіду організатора УНС); І. Кедрин — Два корифеї преси (про д-ра Івана Німчука та д-ра Василя Панейка); В. Ємець — До мартирології кобзарства; І. Світ — Український консулят в Харбіні; І. Савицька — В тіні помаранчевих садів (репортаж з поїздки на Флориду); Я. Курдидик — Козак з Массачусетс; Є. Онацький — Пам'яті піонера-патріота (з українського піонерського життя в Південній Америці); Л. Вітошинська — Арґентинські парадокси; д-р С. Дмоховський — Сто афоризмів про книжку. Крім того, в календарі багато коротких історій, дотепів, прислів'їв тощо. Календар багато ілюстрований (пів сотні ілюстрацій).

Ціну на цей календар, не зважаючи на великі кошти його видачі, встановлено дуже низьку, бо тільки один доляр. Але рівночасно із календарем висилається відповідні виясnення та заклики в справі передплат та добровільних пожертв на видавничий фонд дитячого журналу „Веселка", який вже з січнем Нового Року цілком змінює свій вигляд: появлятиметься при „Свободі" у формі окремого журналу, на доброму журнальному папері та в кольорах, як цього від самого початку появи того журналу перед трьома роками домагались читачі. Від масового відгуку нашого громадянства на цю зв'язану з висилкою календаря акцію залежатиме у великій мірі дальша доля цього корисного і необхідного видання не тільки для нашої дітвори в цій країні, але й на інших континентах поза Україною сущих. Для вигоди громадян, разом з календарем та виясненнями, В-во розсилає відповідну карточку, яку треба виповнити та разом з одним доляром за календар і відповідною передплатою та пожертвою на „Веселку" вкласти до також залученої і готово заадресованої та оплаченої наперед на пошті коверти і вкинути до поштової скриньки. Календар розсилається як різдвяний гостинець для передплатників „Свободи" і В-во вірить, що загал нашого громадянства масово відгукнеться на заклик та складе неохідні фонди на „Веселку", що буде чи не найкращим і найкориснішим різдвяним подарунком для української дітвори в широкому світі.

A Merry Christmas

Усім нашим Співгромадянам, які святкують Різдво Христове за новим стилем, складаємо щирі побажання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

Головний Уряд УНС та В-во „Свобода"

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ВІСТОК ПРО НЕСПОКІЙ В СССР

Париж. — Від дипломатичних кол у Москві наспіли до Парижу й Лондону да інших західніх столиць вістки про щораз більший неспокій однаково серед інтелектуальних, як робітничих кол в Совєтському Союзі. Ці вістки знаходять потвердження в оповіданнях втікачів та західніх туристів, які в останньому часі вернулись з СССР. Конкретно, студентські демонстрації мали відбутись в Москві і Ленінґраді. Західньо-берлінський часопис „Дер Таґ" повідомив, що понад 1.000 студентів відбули в університеті в Москві 6-годинне віче, на якому одверто критиковано політику совєтських властей, — річ донедавна не до подумання. Внаслідку прийшло масове звільнення студентів, учасників того зібрання. Однак подібне зібрання відбулось також в університеті в Ленінґраді. Паризький кореспондент нюйоркського „Геральд Трибюн" Франк Келлі покликується на „потверджені вістки" про робітничі страйки в СССР та про те, що в московському університеті закричали самого Хрущова, коли той хотів промовляти. Водночас наспіли перші вістки про познаки спротиву у Болгарії, де до цього часу зберігається стара „сталінська" лінія режиму. За коментарями західньої преси та й безпосередньо за інформаціями з СССР, не треба перебільшувати того неспокою в Совєтах, де поліційна система, державне керівництво всіми господарськими справами та весь могутній адміністраційний державно-партійницький апарат надто сильні, щоб можна думати про його захитання такими внутрішніми рухами й течіями. Проте ті щораз частіші прояви невдоволення населення, головно молоді й робітництва, вказують безсумнівно на еволюцію подій в напрямку демократизації, хоч не є теж виключене — як на це натякнув недавно державний секретар Доллес — що совєтський уряд захоче пошукати виходу з тих внутрішніх труднощів — в якійсь воєнній авантюрі, — твердять часописні коментатори.

На Мадярщині арештуватимуть страйкарів

Будапешт. — Уряд Яноша Кадара видав декрет, за яким вільно арештувати і тримати у в'язниці без суду шість місяців кожного, хто заколочуватиме публічний порядок та шкодитиме продукції. Істотне вістря того декрету звернене проти вуличних демонстрантів і страйкуючих робітників. Це подібний декрет, як той, що існував за сталінця Матіяша Ракочі і був скасований урядом Імре Надя. Водночас створено „Інформаційне Бюро", яке має стати свого роду міністерством преси, цензурним бюром та владою, яка видає пашпорти і в'їздові та виїздові візи журналістам. Гадають, що та нова установа спутає цілком свободу мадярської преси. За урядовим повідомленням, спільна совєтсько-мадярська військова комісія розглядатиме випадки, в яких окремі совєтські військові старшини „вмішувались у внутрішні справи" Мадярщини. Янош Кадар гостро атакував революціонерів, які, мовляв, домагалися призначити прем'єром уряду кардинала Міндсенті. Він цитував заяву Міндсенті, за якою Мадярщина мала перестати бути комуністичною державою.

Юґославські і польські комуністи устійнюють спільний фронт

Варшава. — До Варшави прибула 8-членна делеґація юґославських комуністів під проводом юґославського віце-президента Светозара Вукмановіча - Темпо. До складу делеґації входить м. ін. Велько Влаговіч, „спец" від марксизму. Назверх польська, контрольована комуністами преса запевняє, що це тільки „звичайна зустріч для виміни інформацій і думок", однак насправді — за твердженням західньої преси — польські комуністи хочуть „навчитись" від своїх юґославських співпартійців, як можна зберегти комуністичну владу і по змозі тримати її незалежною від Москви. Для поляків ситуація є ще прикріша і дразливіша, ніж для юґославів, бо польські комуністи типу Ґомулки мусять лявірувати поміж Москвою і власним народом, який ненавидить всяку Москву, особливо ж комуністичну. Тому преса сумнівається, щоб у висліді цієї юґославської візити підписано якусь формальну юґославсько - польську умову, яка могла б тільки дразнити Москву.

Прем'єр Франції Молле дістав вотум довір'я

Париж. — Триденна дебата над закордонною політикою уряду, ведена у французькій палаті депутованих, закінчилась в четвер 20 грудня прийняттям 325 голосами проти 210 внесення урядової соціялістичної партії про затвердження дотеперішньої політики уряду та доручення йому дбати за тривке розв'язання середньо - східніх проблем, відкриття Суезького каналу для міжнародної плавби та вирішення всіх інших актуальних закордонно - політичних справ. Сам прем'єр Ґю Молле енергійно знову боронив англо - французьку виправу проти Єгипту. Він вказував на єгипетського президента Нассера, як на найбільшу небезпеку для міжнародного миру, порівнявши його з Гітлером, який тільки тому розпочав був війну, бо ніхто не мав відваги раніше протиставитись йому. „Нам не вільно було повторити ту помилку", казав Молле. Він атакував Москву за її акцію і на Середньому Сході і на Мадярщині та таврував безсилля Об'єднаних Націй у відношенні до Москви в справі Мадярщини.

В СВІТІ

● **Два німецькі технічні** кораблі, кожний по 2,000 тонн містоти, що їх викликав генеральний секретар Об'єднаних Націй для співпраці в очищуванні Суезького каналу, пробували витягнути один із затоплених кораблів у Порт Саїді, сподіваючись, що ця операція піде швидко і гладко. Однак, всі їхні зусиля намарне. Кораблі відплили, нічого не вдіявши. Англійці вказують на це, як на доказ, що нерозумно відкидати англійську поміч в очищуванні каналу.

● **Шведського майора Бертля Ройтерсварда** призначено командантом „міжнародної поліції" у Порт Саїді на критичний час між відходом з нього англійських військ і прибуттям єгипетських реґулярних військ. Місто вкрите руїнами після летунських налетів, скрізь дротяні застави, вулиці переорані окопами. Немає пошти, телефону, телеграфу чи будь-якої іншої міської комунікації. В Порт Саїді згинуло під час англійської інвазії коло 2,000 осіб.

● **Прем'єр Пакістану** Сураварді заявив, що тісна співпраця єгипетського президента Нассера з комуністичними країнами відштовхує від нього симпатії мусульманських країн і окремих вірних. Він рішуче заперечує, начебто Нассер очолює всіх мусульманів.

● **Газети в Непалі твердять,** покликаючись на інформації тибетанських монахів, що комуно-китайські літаки, щоб примусити населення піддатися комуністам, скинули на одне місто в Тибеті 40 бомб. Серед убитих — 83 монахи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОНАД 40 МІЛЬЙОНІВ НАЙБІЛЬШ ПОТРЕБУЮЧИХ

Ще тільки три дні ділять нас від „американського Різдва", себто від рокового свята Різдва Христового за новим стилем, що є офіціяльним святом у цій країні. Правда, більшість громадян і мешканців цієї країни українського походження, і ми з ними, святкуємо Різдво Христове традиційно за старим стилем, себто 7-го січня, але всі ми переживаємо, разом з усім народом, цей незрівнянний „різдвяний дух", що глибоко закоренився в серцях і душах народу і що так різноманітно й промовисто маніфестується назовні.

Американський „різдвяний дух" справді бо єдиний у своєму роді. Він охоплює все і всіх, проявляється в тисячних формах і видах, а його головною характеристичною рискою є інше, ліпше наставлення самих людей. Кожний намагається зробити другому якусь приємність, якесь добро, в якийсь реальний спосіб проявити свою приязнь і доброзичливість, свою людяність. Усі крамниці відкриті до пізньої ночі і переповнені покупцями дарунків, люди одне одному уступають, намагаються виявити одне одному якусь чемність, зробити якусь прислугу. Навіть поліція дивиться „прижмуреним оком" на приміщені в недозволених місцях автомобілі, а в Ню Йорку деякі власники автомобілів здивувались, знайшовши на своїх неправильно запаркованих машинах поліційні повідомлення не з покликанням до суду, а тільки з пригадкою, що в тому місці їх не можна залишати, і з побажанням Веселих Свят.

Невід'ємною частиною американського „різдвяного духа" є не тільки коляди та пісні, не тільки масові відвідини церков і не тільки взаємні подарунки від рідних, приятелів та знайомих, але й загальна милостиня та жертвенність. Між іншим, цього року в передріздвяному часі на вулицях багатьох американських міст появились великі бляшані скрині із закликами жертвувати на допомогу втікачам з Мадярщини. Цікаво спостерігати, як численні прохожі кидають до тих скринь не тільки „дайми" і „квотри", але й одно- та кількадоларові банкноти.

Характеристичним прикладом американської жертвенности на добродійні цілі в різдвяному часі може бути щорічна акція „Ню Йорк Таймсу" із збіркою фондів на встановлені редакцією цього щоденника „100 найбільш потребуючих випадків". Газета точно описує ці „випадки". Це — переважно жертви розбиття родин і всіляких нещасливих випадків. Кожний з них справді заслуговує на допомогу, але при цьому найбільш цікаве — хто, скільки і чому жертвує. В кожному числі згаданої газети в передсвяточному часі повно описів тієї акції. Жертвує справді — можна сказати — нарід. Суми пожертв від одного до тисячів долярів. Більші пожертви, 100, 500, 1.000 і 2.500 долярів — переважно анонімові. Мотив пожертв, крім милосердя та арґументів, що їх дають самі „найбільш потребуючі випадки", ще такі, як пам'ять про когось з родини, вдячність за успіх в житті, подибується теж і „вдячність за американське громадянство" та ін. Досі, за три дні перед Різдвом, загальна сума так зібраних пожертв уже перейшла чверть мільйона долярів для „100 найбільш потребуючих".

У такому „різдвяному дусі" мусить стати перед очима кожного з нас і проблема нашої жертвенности та потреби тієї жертвенности. Якщо нав'язувати і порівнювати українські потреби до тих, що їх подає „Ню Йорк Таймс", то можна сміливо твердити, що українських найбільш потребуючих випадків є стільки, скільки населення нараховує поневолена і жахливо експлуатована московським гнобителем, медом і молоком спливаюча українська земля. Практично, кожний українець на рідній землі і ще великі тисячі, що на скитанні в Европі, це — „найбільш потребуючі випадки". Правда, не всім можна допомогти і не можна допомогти кожному індивідуально, але можна допомогти конкретно тим, що на скитанні, можна допомогти інвалідам, хворим і дітям в Европі, можна допомогти у відповідній мірі всьому українському народові, поширюючи в світі правду про нього, про його терпіння і змагання, про його боротьбу за волю і про його жертви в тій боротьбі.

Ми маємо дві наші центральні репрезентації, які ведуть харитативну та допомогову акцію і які закликають нас до жертвенности на ті благородні цілі. Саме тепер, впродовж різдвяних свят, наш ЗУАДКомітет, наша харитативна репрезентація, веде акцію коляди на харитативні цілі, а наша політична репрезентація, УККомітет, весь час продовжує збірку Народного Фонду на політично-визвольні цілі. Кожна наша громада і кожний з нас повинен виявити свій різдвяний дух і скласти якнайщедрішу пожертву Коляди на цілі ЗУАДКомітету і в тому різдвяному дусі вислати свій даток до Народного Фонду УКК. Пам'ятаймо, що ми маємо понад 40 мільйонів тих найбільш потребуючих, яким можемо і повинні допомогти. Нехай же наша жертвенність на ті цілі стане і характеристикою нашого різдвяного духа!

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ЗА ОБЛИЧЧЯ НОВОГО КОНҐРЕСУ

Вислід останніх виборів до Конґресу був особливий бодай у двох випадках. Відколи вибори стали розгривкою двох партій, вперше новобраний Президент не дістав партійної більшости в обох палатах Конґресу. Не раз бувало, напр., за Рузвелта, Трумана і два роки тому за Айзенгавера, що в другій половині каденції Президента контроля Конґресу переходила в руки опозиційної партії. Але завжди під час вибору Президента його партія здобувала перемогу також в законодатній владі. Цим разом — це мементо, що виборець голосував за Айзенгавера-людину, а не за Айзенгавера-партійного ставленця. І це значить, що Президент від початку свого урядування мусітиме рахуватись з голосами демократів, отже йтиме на компроміси, щоб наладнати гармонію і співпрацю. Треба думати, що Айзенгавер більше, як його попередники, зуміє працювати в гармонії.

І вперше в історії — відколи число членів Палати Представників встановлено на 435 — виборчий „оборот" конґресменів був такий малий, майже ніякий. Виборець оформив партійний склад Конґресу майже ідентично з попереднім. Сенатськой склад не зазнав взагалі ніякої зміни, бо і в дотеперішньому і в майбутньому відношення є 49 демократів до 47 республіканців. У Палаті Представників було в старому — 84-му — Конґресі 232 демократи і 203 республіканці. У новому — 85-му — Конґресі буде 233 демократи і 201 республіканець, а одне місце звільнене смертю нововибраного конґресмена з Ню Мексіко.

То згідно з числовим вислідом виборів — нове обличчя Конґресу буде практично незмінене.

А проте і в цих виборах були внутрішні пересунення партійних позицій, були особисті перепони й поразки; в межах старих чисел прийшли нові люди. Все це може віддзеркалитись у виразі цього незміненого Конґресового обличчя.

Можна сказати, що боротьба за Палату Представників відбулася без значних сенсацій. Республіканці не сподівались взяти контролі над цією Палатою, а коли впевнено заповідали тут перемогу, то був це радше оптимізм на показ, потрібний, щоб піддержати „дух" виборців.

Зате куди напруженішою була боротьба за Сенат, і більше проблематичний та „делікатний" був її вислід. У різних випадках Сенат має більше значення, як Палата, більше сили і більше авторитету.

Республіканці могли мати і мали надію перемоги в Сенаті, і це їм малощо не вдалося. У виборах йшло дослівно про одне місце. Бо коли демократи мають 49 сенаторів, а республіканці 47, то це дає демократам номінальну контролю більшістю двох голосів. Але якби пропорція змінилась тільки до 48 проти 48, то практично контроля Сенату була б в руках республіканців, бо в разі рівности голосів рішав би голос президента Сенату, тобто віце-президента Ніксона. Ось чому боротьба за Сенат була такою драматичною. У висліді тільки дев'ять нових сенаторів, на усіх 32 місця, що були в грі, засяде в новому Сенаті. Може найбільш напружена боротьба йшла в стейті Кентокі, що був досі демократичною твердинею. Там наперед республіканець Купер зайняв опорожнене місце померлого б. віце-президента Барклі. А другий республіканець Мортон, після дуже вирівняного контесту, вкінці начислив більше голосів як його противник демократ Клементс, б. заступник провідника парляментарної більшости в Сенаті. Це був удар для демократів, а успіх республіканців. Але, неначе для рівноваги, в стейті Огайо, в країні покійного „містера республіканця" Тефта, демократ Лавші доволі несподівано переміг дотеперішнього республіканського сенатора Бендера. Лавші буде напевно доволі оригінальною постаттю нового Сенату. Він відомий з незалежности, непокірности партійній машині, неспокійний дух, про якого кажуть, що „його ніхто не любить, тільки один нарід". Це й доказав він тим, що п'ять разів підряд був демократичним губернатором республіканського Огайо. Демократи доволі неспокійні за нього: вже задовго перед відкриттям нового Конґресу почали тут кружляти поголоски, що Лавші в голосуванні не буде в'язатись партійною лінією. Він заперечив цьому, але хто зна, чи для демократів не росте в ньому свого роду „проблем чайлд".

Іншою динамічною постаттю в Сенаті буде напевно б. губернатор Джорджії Телмедж, ворохобний, пробоєвий політик, як колись і його батько. Він був практично без конкуренції в виборах, коли сеньйор сеньйорів Сенату Волтер Джордж не захотів більше кандидувати. Але Телмедж був готовий змагатися і з Джорджем, під кличем, що треба молодої крови, щоб заступати інтереси Джорджії і країни. Стейт піддержав його. Тепер він матиме нагоду показати свою „молоду кров" в Сенаті. Напевно наробить чимало руху, особливо в справі, яка болить його стейт — в проблемі сеґреґації. Тут він екстреміст неприборканий. А його промотори в Джорджії вже натякають, що хотіли б мати його Президентом у 1960 році.

Демократам остався й інший рухливий і незалежний духом сенатор Морс з Ореґону. Він був колись республіканцем, але не погоджувався з політикою партії і остаточно причалив до демократичного табору. Лихі республіканці викотили проти нього важку гармату — Даґлеса МекКі, якому казали зрезиґнувати з позиції секретаря внутрішніх справ і дали особливо сильну моральну та матеріяльну піддержку в виборах. Але Морс, видно, зберіг свої симпатії — і своє місце в Сенаті.

Республіканці можуть похвалитися успіхом сен. Джевітса, тепер ще прокуратора стейту Ню Йорк. Він змагався з посадником Ню Йорку Ваґнером за місце старенького демократа-ліберала Лімена. Допомогли йому своїм авторитетом Айзенгавер і республіканські голоси з північних околиць стейту. Мабуть і його можна зачислити до нових сенаторів, що не будуть дрімати на своїх лавках чи по кулюарах Капітолю.

Очевидно йде наперед про числову пропорцію партійних місць у Конґресі. У всіх „біжучих" справах, у займанні важливих постів голов комітетів і т. п. — ця формальна пропорція рішатиме. Тому ще й така одна „делікатна" ситуація може вплинути на баланс сил у Сенаті.

Демократичний сенатор Нілі з Зах. Вірджінії, каденція якого кінчається 1960 року, поважно захворів. Йому 82 роки, і говорять про можливість його резиґнації. Якби справді він мусів поневолі резиґнувати, то час резиґнації рішив би про партійну приналежність його наступника. Тепер ще губернатором Зах. Вірджінії є демократ і він, очевидно, призначив би демократа. Але в половині січня уряд губернатора Зах. Вірджінії перейде в руки нововибраного республіканця. Якщо йому прийшлося б іменувати наступника сенатора Нілі, то іменував би республіканця, а це змінило б сенатську пропорцію 48 до 48 і дало б перевагу республіканцям. Та сенатор Нілі покищо не піддається: навпаки, він уже думає про підготову виборної кампанії на 1960 рік. Однак цей приклад вказує на те, як партії вкалькульовують усі можливості у змаганнях повернути баланс сенатських сил на свою користь.

Та, не зважаючи на те, як розложиться в Конґресі відношення партійних сил, правдиве обличчя його творитимуть живі люди. Здається, що між новими членами нового Конґресу є чимало таких, що своєю індивідуальністю можуть спричинитись до зміни виразу незміненого обличчя 85-го Конґресу.

ЄГИПЕТ — ВСЕ ЩЕ БОЧКА ПОРОХУ

Минулого місяця Єгипет став предметом ізраїльської та англо-французької аґресії, і тому нічого дивуватися, що в тій країні нема особливої любови до жидів, англійців і французів. Проте, залишаючи на боці справу сантименту, політика Єгипту, устійнювана й керована її диктаторським президентом Гамалем Нассером, починає викликати — за голосами найповажнішої західньої преси — в міжнародних колах острах, що та країна надалі залишається потенціяльною загрозою для світового миру. Джерелом тієї загрози є повний брак політичного реалізму в єгипетського диктатора нехіть до льояльної співпраці з західнім світом, дальша орієнтація на Москву, як свого „правдивого приятеля", легковаження й саботування постанов Об'єднаних Націй, власних приречень та договорів і плекання атмосфери „реваншу" супроти Ізраїлю, Англії і Франції.

Конкретно, Єгипет, заатакований Ізраїлем, Англією і Францією, „забув", що він зобов'язався в Константинопільській конвенції, що Суезький канал має бути доступним для кораблів всіх країн світу „під час війни і миру". Єгиптяни затопили в каналі коло 50 кораблів, в тому числі один вантажний корабель, наповнений залізним брухтом та цементом, і скинули в канал два залізні мости. Коли ж можна ще сяк-так виправдувати те діло правом напастованого на самооборону, то ніяк не можна стосувати того арґументу до очевидної пізнішої тактики — зволікання з очищуванням каналу, ставлення тій акції щораз нових викрутних перешкод та виразного саботування акції, яка якнайшвидше відкрила б Суезький канал знову для вжитку всіх країн. Єгипет не тільки не допускає до участи в очищувальних роботах найвідповідніших для цього спеціяльних англійських і французьких технічних кораблів, що заякорилися в Порт Саїді, та найбільш досвідчених в такій роботі моряцьких залог тих кораблів, але виразно заповідає, що в майбутньому він, Єгипет, стосуватиме бойкот кораблів „ворожих держав". Іншими словами, не тільки Ізраїль, але й Англія та Франція можуть бути наражені на шикани в їхній плаві по Суезькому каналі. Щоб виконувати надалі всю беззастережну і безконтрольну владу над Суезьким каналом Єгипет настояв, щоб „міжнародна поліція" Об'єднаних Націй найдалі як за тиждень після відвороту англійських окупаційних військ забралася геть з Порт Саїду, що є північним ключем до Суезького каналу.

На своїй останній пресовій конференції у минулий вівторок державний секретар Дж. Ф. Доллес заявив, що він уважає, що справа Суезького каналу і Середнього Сходу повинна надалі спочивати в руках генерального секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершилда. Тим часом Гаммершилд і делеґований до Єгипту фахівець у справах очищування вод від штучних перешкод, емеритований американський генерал Раймонд Вілер, покищо йдуть по лінії бажань Нассера: щодо очищувальних робіт і щодо ролі „міжнародної поліції" на Середньому Сході. Англія і Франція вже заявили Гаммершилдові протест, а англійська преса атакує Ідена не за те, що він пішов війною проти Єгипту а за те, що надто швидко і без отримання твердих ґарантій піддався натискові Америки й Об'єднаних Націй щодо замирення в Єгипті та евакуації англійських військ з окупованих обширів. У зв'язку з цим в Англії і Франції знову зросли протиамериканські настрої.

Ціль єгипетської політики зовсім ясна: чим довше Суезький канал заблькований, тим глибша господарська криза в Західній Европі. Це власне завжди було ціллю Совєтського Союзу, і тому тепер єгипетський диктатор діє точно за порадами і вказівками совєтського амбасадора в Каїро. На згаданій пресовій конференції Доллес заявив буквально: „Це була завжди очевидна політика Совєтського Союзу старатися, щоб не прийшло ні до якого порозуміння між Єгиптом, Англією і Францією. І коли тільки здавалося, що ось-ось прийде до такого порозуміння, то Совєтський Союз зараз же розводив таку пропаґанду в арабських країнах, яка, опротестовуючи і дискредитуючи проєктоване порозуміння надзвичайно утруднювала арабським країнам прийняти його". Ніхто в західньому світі не має ані найменших сумнівів, що Совєтський Союз знову підбурює Нассера спротивлятися всяким спробам тривкого замирення в справі Суезького каналу і Ізраїлю, запевняючи Нассера в своїй підтримці.

Гамаль Нассер і його оточення, як виходить з його власних заяв та повідомлень кореспондентів із Каїро, не мають ані в тямці, що наскок Ізраїлю та Англії і Франції був наслідком — як це признав недавно і віце-президент Ричард Ніксон — систематичних єгипетських провокацій. Навпаки. Настрій єгипетського президента-диктатора і його оточення є настроєм тріюмфаторів після переможної війни. Вони не признають ані ясної для всього світу воєнної поразки Єгипту на Синайському півострові та в Порт Саїді і Порт Фуаді, ані того, що коли б не З'єдинені Держави і Об'єднані Нації, то Єгипет був би тепер напевне весь під англо-французькою і частинно ізраїльською окупацією. Радіовисильня з Каїро продовжує виконувати ролю підголоска радіовисильні з Москви і підтримує в арабській вулиці віру, що це тільки Совєтський Союз „вигнав" англійців і французів і ізраїльців з Єгипту — своїми погрозами збомбардувати Лондон і Париж далекосяжними ракетами та засипати Середній Схід своїми „добровільцями". І Совєтський Союз старається тепер мерщій „заповнити щілини" в єгипетських складах зброї, пороблені минуломісячною воєнною кампанією, а Єгипет не приховує своєї цілі — відплатитись Ізраїлеві. Покищо ця відплата вже проводиться — конфіскацією майна і масовим викиданням з Єгипту жидів, англійців та французів.

Ясно, що на довший час така політика не всилі вдержатись — без гострої реакції збоку Англії, Франції і того ж Ізраїлю, що його Єгипет і Сирія погрожують „змести в Середземне море". З'єдинені Держави й Об'єднані Нації, які виступили були в обороні територіяльної непорушности Єгипту, не зможуть довго йти по лінії найлегшого спротиву й потурати всім „великодержавницьким" жестам Ґамаля Нассера. І тому тимчасове замирення на єгипетському фронті та відкликання англо-французьких військ відтіль далеко не означають миру. Ця справа напевне була предметом розмов між президентом Д. Д. Айзенгавером і індійським прем'єром Дж. Неру. Вашингтон напевно здає собі справу з свого морального обов'язку і міжнародної конечности — оборонивши Єгипет від нещастя окупації — вжити супроти нього енерґійнішого тону. Але невідомо, чи цей тон зрівноважить впливи Москви в Єгипті. І тому Єгипет із своїм президентом у проводі залишається надалі бочкою пороху, яка в минулому місяці вже погрожувала запалити весь світ, а цю погрозу може знову повторити в найближчому часі.

ПОЛЬСЬКІ „ДІЯЧІ КУЛЬТУРИ" НА РЯШІВЩИНІ

Орган Головного Правління Українського Суспільно-Культурного Товариства в Польщі „Наше Слово" (в числі з 21 жовтня ц. р.) зреферував голоси польської також комуністичної преси про безупинне варварське нищення пам'яток української культури, передусім українських церков на Ряшівщині.

В польському часописі „По просту" (число 39 з 23 вересня ц. р.) була надрукована стаття п. н. „Церковці", підписана ініціялами А. О.

„В Ряшівському, а особливо в південній частині воєвідства, — пише схований за криптонімом автор, — мешкали колись українці. Але прийшли роки боротьби... які закінчились виселенням українців на схід і на захід. При тому — в поспіху — спрощувано собі працю: греко-католиків і православних виселювано без огляду на (не раз і польську) національність, а на місці залишилися тільки римо-католики... По винятково понурій драмі, яка відігралась на тих землях, залишилися села без людей та опущені церкви".

„В одній з них моляться цигани, які звідкись там взялися, кілька інших пересвячено на костели. Решту віддано під опіку повітовим референтам в справах віровизнань. Можна б сказати — до обов'язків цього уряду належить ліквідація пам'яток старовини. Так, реґулярно, за справою „визнанневих референтів" зникає з поверхні землі щораз то інша церковця. Консерватор спостерігає пізніше їх відсутність під час об'їзду, а часом отримує повний обурення лист: „порубано іконостас з 18 століття — і Ви до цього допустили!" Листи приходять виключно від людей, які приїжджали на прогулянки з Варшави або Кракова. Місцеве населення воліє не наражуватися владі, а крім того знає аж задобре, що це й так нічого не поможе."

„Одного вечора референт віровизнань на повіт Ліско, за прізвищем Мазур, зачинився з шваґром у дерев'яній церковці, що походить з початку 19 століття. Після працьовитої ночі вивезли вони кілька возів сухого дерева на паливо — це була (докладно порубана) обстанова святині: різьби, вівтарі..."

„... є фактом, що нема вже церковець у Кожениці, Волі Цеклінській, Ямні, Турній, Лодзянці Долішній, Стяжниці, Крайній і т. п., які збудовано переважно в 17-му і 18-му століттях."

„... Ніч на цвинтарі в Ярославі. Керівник місцевої школи ловить за комір типа, що висмикується з церкви, побудованої 17-го століття. Той вривається і тікає. Керівник побачив в слабенькому світлі ночі лише чорну сутану та білий комірчик — це ж ксьондз! Заскрипів віз, хтось затяв коні... В цей спосіб нерозпізнаний ксьондз вивіз у невідомому напрямку вівтар, відрубавши його перед тим від решти."

„Ця сама церква два тижні пізніше. Розвалюють її якісь робітники. Леґітимуються уповноваженням розбирати, що його видала для ремісничої кооперативи праці „Будовляні"... психіятрична лікарня. Чи може це божевільні на власну руку? — Нічого подібного! Це міська народова рада приділила для дирекції лікарні церкву з 17-го століття на будівельний матеріял. Вистачить розвалити і поставити в козли. Інтервеніював консерватор, відізвалося „Жиціе Літерацке" — розбірку затримали. Але на зібранні згаданої ради говорили: „Пишуть про нас у пресі, треба швидко покінчити з тою церковцею (то значить: розвалити дорешти!). Головний переслідувач цього об'єкту — референт у справах віровизнань Котарба отримав саме срібний хрест заслуги... Є в Лодзянці Горішній заслужений пеґеєр, що розібрав п'ять навколишніх церковець. Цікаво, який же вони дістали орден за це?.."

Далі автор оповідає про „сизифову працю" науковців, що опікуються пам'ятками старовини. Тяжко їм буває, — пише він дослівно, — боротися з безприкладним вандалізмом. Їх шиканують, переслідують, переносять з місця на місце. Буває, що посада консерватора лишається необсадженою, а в той час якраз „припадково" гинуть потрібні акти, зникає з лиця землі багато церков. Ряшівські „культурні діячі", як пан Грабовський чи пан Собко, господарюють, як хочуть, за принципом „шляхціц на заґродзе рувни воєводзе". Атмосфера витворилася така, що навіть полякам небезпечно виступати в обороні церков.

Водночас із статтею в часописі „По просту" появилася стаття відомого польського публіциста Яна Віктора в 35-му числі тижневика „Пше-

(Закінчення на сто. 3-ій)

...СТОЇТЬ В ОЧАХ І ДОСІ...

...Стоїть в очах і досі: сірий тин,
Та клуня у зеленому очіпку,
Та золоті, рухливо - непорушні
В вечірньому повітрі комарі,
Та сіроока Ганя... Не забуть
Засмалених, обвітрених пісень,
Скрипіння свіжоводої криниці,
І молодости, що як май майнула,
Перелетіла тінню од крила...

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

Степан Куропась

З МАНДРІВОК ПО ФЛОРИДІ

(1)

З нагоди малого родинного ювілею намовили нас діти, дочка і син, відвідати Флориду і „поньтс савт". Вони вже там були і не могли нахвалитися. А ми все йшли за гаслом „ґов вест". Тут чотири пори року, сніг, дощ, плюта, сонце дуже пече літом, але є тисячі озер, є величезні ліси, є де схоронитися від сонця. Є риба, а осінню яка радість блукати полями, лугами і лісами, вишукувати бажантів, зайців, диких качок! На людей, що переносилися на стало до Флориди, ми тут, на середньому заході, що звикли до чотирьох пір року, дивимося, як на людей, що йдуть туди або з причин здоров'я або старість заганяє їх на південь.

По дорозі на Флориду їхали ми вздовж цілої Індіяни. Як в'їхали до Кентокі, попали вже в інший край. Повно там, як також в Тенесі і Джорджія, пам'ятників з Громадянської війни. Але героєм у тих стейтах є не генерал Ґрант, що виграв війну, а генерал Лі, що її програв. Коло Шатануґі в Тенесі на горі є місто Рак Сіті, на другій половині гори є тисячі пам'ятників з відповідними написами. Це — місце, де відбувся бій військ юнії з конфедератами. Хоч юнійне військо здобуло перемогу, втрати його були величезні. Донині є там зброя до гармат включно, яку обидві армії залишили на полі бою. По дорозі повно атракцій, як Рубенс Фолс, Сілвер Спрінґс, де можна оглянути чудеса природи і різні гірські печери.

Заночували раз в Джорджії в містечку Сідарвил. Славне воно тим, що лежить в самій середині горіхового пасма, де плекають піканс. Звідси походить і кедрове дерево (сідар). Місто Атланта і Бірмінґгем забрали собі весь деревний промисл кедрового дерева, а батькам міста Сідарвил осталась лише слава.

Приїхали ми до Сідервил о 5 год. і зараз мусіли йти спати. Всі склепи були позамикані, коршом там взагалі немає, бо місто є „драй", не було навіть світел в хатах. Все спало, лише негри мили вулиці і хідники та в пожарній сторожі щось блимало. Це був середньовічний спокій, до якого, видно, люди звикли. Тут встають рано, аж о сьомій годині. Вдень, як пригріє сонце, все чорне населення Джорджії, Алабами і Флориди гріється під хатами на сонці.

Кентокі має худобу переважно американську. Такі самі раси молочної і м'ясної худоби. Тенесі аж до гір Кумберлянду — стейт, багатий на худобу та фарми. На південь від тих гір біднота як і в Джорджії, де плекають бавовну та горіхи.

А Флорида? Загально вважають, що Флорида — це край літників, що живе вона з туристів, що це край дорожнечі, термітів і помаранч. Але так воно не є. Флорида — це багатий рільничий, в першу чергу, край. Вправді повіт Вест Палм Біч дає третину всіх прибутків стейту, а цей прибуток переважно з туристів, але решта прибутку походить з рільництва. Флорида стоїть на першому місці в продукції помаранч. Вони надаються краще до транспорту і більші, нераз величини ґрейпс-фрут. Флорида стоїть на другому місці (по Тексасі) в продукції худоби.

Ніде не бачив я таких величезних табунів худоби, як на Флориді. Дорога через Еверґлейдс в південній Флориді, що веде з Форт Лодердейл число 84, з лівого боку самі помаранчові сади на протязі 50 миль, а з правого — непроглядні маси різної породи худоби. Немає там зими, і худоба на величезних просторах росте і множиться. Буйні бугаї вибігали на високий берег каналу, що тягнеться вздовж дороги. Канал цей, широкий і довгий, нагадує ріку і побудований для відводнення просторів. Пасовиська для осушування перегороджені меншими каналами. Колись ті землі продавалися по одному долярові за акр. Тепер вздовж західнього побережжя Флориди землі продаються по 25-100 дол. за акр при дорозі, а в глибині Флориди — по 10 дол. Землю можна набувати в парцелях від 320 до 10.000 акрів. Вони мають в собі багато білого піску і крейди, перемішаних з чорноземом. Ті, що купують там землю, винаймають „булдозерс", риють рови, осушують мочари і засаджують на них помаранчові сади або випасають худобу. За 5 років земля підноситься в ціні до 500 дол. за акр, а за 10 літ — до 1.000 дол. Отже, треба сюди відважних, бо є нагода доробитися мастку.

В районі міста Пунте Горда понад каналами пасовиськ бачили ми, як літали й бігали сотні „фламінґо", бузьків і чапель. Від цього міста аж до Тампи пустирі, ліси і величезні стада худоби перемішані з індійською породою „брагма", з горбом спереду. Худоба дуже бідна, ледве живе. Попри гайвей побудовані загороди, куди заганяється худобу і ладується на вантажні авта для вивозу до стейтів кукурудзяної смуги, де її догодовується зерном для вибагливого американського ринку. Серед тих табунів жадна порода, крім „брагма", не задержала чистоти раси. Там — різнокольоровий, хаотичний годівельний напрям, обчислений на бизнес. Лише біля містечка Інвернес бачили ми стада культурної худоби породи Гірфорд, популярно званої „вайт фейс" — білолиці.

(Кінець буде).

СЛОВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

(Замість рецензії на перші зошити).

У виданій Науковим Т-вом ім. Т. Г. Шевченка словниковій Енциклопедії Українознавства нас, звичайно, найбільше цікавить церковний відділ, редаґований о. д-ром А. Великим і мґр. І. Коровицьким. Жадібно перекидаємо сторінку за сторінкою, шукаючи визначних імен і подій з життя Української Церкви в минулому й сучасному. Подане в основному не викликає ніяких застережень, і ми радісно констатуємо науковий рівень підходу до більшости осіб, фактів і подій.

Проте, місцями доводиться з жалем констатувати відсутність важливих імен і неточність деяких гасел, на що якраз хочемо звернути увагу.

Під літерою Б після митр. Йова Борецького чомусь немає Миколая Борецького, митрополита-мученика новітньої української церковної історії, натомість видавця М. Борецького подано. Правда, примітка відсилає нас під „Микола Борецький", але чи це буде про митрополита, — не вказано.

Другий уступ гасла „Берестейська унія" подано з явною симпатією до унії і співчуттям з приводу „насильного винищення українського католицизму" московськими царями. Проте, констатуючи перед тим поширення унії, автор жадним словом не згадав, що унію насаджувано також силоміць королями і шляхтою польською (див. В. Антонович „Про унію і стан Правосл. Ц-ви з половини XVII-го до кінця XVIII ст."). Для християнина повинно бути однаково огидне й бридке — і насаджування силоміць і знесення силоміць. Від науковця вимагається об'єктивної правди і в першому і в другому випадку.

Та найслабше місце в ЕУ — 2 — це нова доба в історії Української Церкви, доба релігійно-визвольного руху 1917—21 рр. і Відродження УАПЦ та її життя в підсовєтських умовах. Нам здається, що причина цього — відсутність в редколеґії компетентної в цих справах людини. Тому бракує багато даних, а подане дуже вбоге і часто просто неправдиве.

Візьмімо для прикладу гасло „Богослужбова мова". Подавши цілком правдиво час введення української мови в Богослужения УАПЦ, перекладачів і співробітників, редактори з перекладених тоді книг називають лише Служебник і Требник, що цілком невірно. Крім названих книг, Всеукраїнська Православна Церковна Рада переклала й видала друком такі книги: Часословець, Октоїх, Псалтир, Молитовник, Всюношну Службу з староукраїнською Літією, Служби Страсного Тижня й Великодню, Мінею та видані циклостилем переклади постових Відправ і цвітної тріоді. Не зважаючи на великі перепони з здобуттям дозволу на видання Богослужбових книг, ВПЦР спромоглася видати деякі з них навіть повторним виданням.

Дуже далеке від правди й твердження, що „на еміґрації українські православні церкви... користуються... найбільш текстами перекладів Комісії Укр. Наукового Інституту в Варшаві та Ін-ту П. Могили, перевиданих або й передаґованих після війни в Німеччині й Америці". Досить об'їхати лише кілька парафій в будьякій країні поселення, щоб переконатися, що більшість з них повністю або частково користуються саме перекладами ВПЦР, дійсно кількакратно перевиданими (часом з незначними змінами) і в Німеччині і в Америці. А вже цілком певно всі без вийнятку парафії вживають переклади ВПЦР Міней і страсних Богослужень, перевидані Св. Синодом УАПЦ на еміґрації циклостильним способом.

Щоб редакторам гасла не здавалось, ніби ми „перебільшуємо" число перекладених ВПЦ Радою книг, відсилаємо їх до Видавництва „Православний Українець" у Шикаґо, що з вищезгаданих книг недавно перевидано Часословець, Страсні й Великодню Служби та Мінею. Їх перевидано фотодруком з видань ВПЦР, тому легко переконатися, хто, коли й де їх видавав перед цим.

В ЕУ також цілком не згадано єпископів УАПЦ Конона Бея і Володимира Бржосньовського. Немає згадки й про єпископа Теофіля Булдовського, відомого хочби тим, що спочатку переслідував УАПЦ, а в час німецької окупації багато допоміг їй висвятою священиків переважно для Лівобережжя в рр. 1941-42, чим великою мірою відкупив свою вину перед УАПЦ, і перед українським народом взагалі.

Під літерами В і В немає згадок про визначних священиків УАПЦ, хоч необхідно було б згадати хоча цих кількох: о. Володимир Білик, уніятський священик, пізніше приєднався до УАПЦ в Полтаві, походженням з Галичини, довгі роки настоятель Різдво-Богородичної церкви в м. В. — Багачка, на Полтавщині. Заарештований в 30-х роках, вернувся з каторги через 7 років до того ж містечка перед 1941 роком напів божевільним від тортур, та за браком священиків в час німецької окупації продовжував ще служити. Помер після приходу большевиків, як були вістки. Гармонійна праця доброго пастиря о. Володимира, галичанина з походження, з парафіянами - наддніпрянцями на протязі багатьох років — це найкраща відповідь москалям, що ділять українську націю на „ґалічан" і „малоросов", між якими нібито „нічого общеґо" нема й ніколи не буде.

о. Іван Беркута, родом з с. Білоцерківки, на Полтавщині, закінчив духовну семінарію і вчителював, а з відродженням УАПЦ став священиком у м. В. — Бачці. Дбав за релігійно-національну просвіту пастви, помер на сухоти на початку 30-х років, уникнувши цим арешту, бо аґенти ГПУ застали його вже мертвим.

Прот. Кость Боковець (*1898), родом з Лисичанськтого р-ну, Донеччина, син дяка. Закінчив бурсу в Куп'янську, духовну семінарію й університет в Харкові (історик-філолог, факультет). Загальновідомий організатор парафії УАПЦ на Полтавщині, блискучий і безстрашний проповідник, здібний полеміст на диспутах з московським духівництвом і на антирелігійних мітинґах з безбожними аґітаторами. Помагав українським студентам, готував селянську молодь до вступу в університети На 11-му році священства нагороджений мітрою за свою працю для УАПЦ. Заарештований НКВД 1937 р. і безсумнівно закатований.

о. Юрій Базилевський, з високою дух. освітою, старої висвяти, з перших днів приєднався до УАПЦ з парафією в Решетилівці, на Полтавщині. Добрий проповідник, двох синів віддав на служіння УАПЦ. На старість жив на спочинку в Полтаві осамітнений (сини загинули), де й помер в 30-х рр.

о. Іван Воскобійник, священик УАПЦ на Миргородщині, бувш. учитель. Не припиняв служіння навіть після закриття Воскресінської церкви в Миргороді, відбуваючи Богослуження в сторожці. Заарештований в 30-х роках, доля невідома.

Обходити мовчанкою таких каменярів, що трудилися в ділі духовної просвіти народу в жахливих підсовєтських умовах, виполювали московський бур'ян і боронили душі народу від безбожництва, обминати їх мовчанкою — не можна. Дбайливе подавання даних про греко-катол. священиків, що працювали в спокійних умовах, і не подавати тих священиків, що „тинялися по ярах і проваллях земних", вірно служачи Христові й Рідному Народові, — це дуже несправедливо, а для повного пізнання духовно-національного процесу в підсовєтській Україні надзвичайно шкідливо. Та, хочемо вірити, що це лише тому, що редколеґія не має компетентної в цих справах особи, хоч цей недобір, звичайно, можна було помітити з самого початку і поповнити, щоб не робити таких проґалин і не подавати фактів, далеких від дійсного стану речей (як з перекладами ВПЦР).

Переглядаючи далі сторінки ЕУ, натрапляємо на композитора Порфирія Ватюка. Перебування його в підсовєтській Україні ще цілком не говорить за те, що він „укр. сов (єтський) композитор", це дуже несправедливий ярлик. Тоді й Людкевич, і Барвінський, і Колесса теж виходить „укр. совєтські композитори", поскільки недоля кинула на них совєтську окупацію, чи як? Хай редакторам музичного відділу буде відомо, що П. Батюк писав свої церковні твори для УАПЦ. Чи багато є таких „совєтських композиторів"? В замітці про композиторів М. Вериківського теж не згадано, що він писав церковні твори, хоч, на щастя, немає ярлика „сов. композитора".

Поруч із згадкою про Г. Брежаху чомусь ні словом не згадано Олександра Брижаху (Бржаху), талановитого молодого диригента катедральних хорів УАПЦ в Лубнях і Харкові та церковного композитора й перекладача старослов'янських церковних творів для українських хорів, заарештованого за церковну діяльність і закатованого або засланого органами НКВД.

Як відомо, енциклопедія повинна охоплювати всі ділянки життя, тому не можна минати чи обходити мовчанкою важливу ділянку духово-творчих проявів, пов'язаних з відродженням і життям УАПЦ в підсовєтській Україні. Їх треба всеціло висвітлювати для добра самої ЕУ і тих ,що нею користуватимуться.

Прот. Ол. Биковець.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і спільниками 18 мільйонового майна організації.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

МОНОГРАФІЯ „УКРАЇНЦІ"

Як подає „Радянська Україна", Інститут мистецтвознавства, фолкльору та етнографії Академії Наук УССР з участю Українського державного музею та художнього промислу АН УССР у Львові готує велику історико - етнографічну монографію п. з. „Українці". Ця ж книга буде окремою частиною многотомного видання „Народы мира", що його видає Академія Наук СССР. Як подає київська газета, автори монографії ставлять собі за мету „дослідити народну матеріяльну та духову культуру і побут українського народу, висвітлити його походження і історію, а також — історико - культурну спільність з братнім російським народом". Як то в подібних совєтських монографіях водиться, основна увага в цій праці буде звернена „на вивчення соціялістичної культури українського народу, взаємозбагачення культур народів СССР" та ін. Особливе місце обіцяють автори монографії приділити критиці буржуазно - націоналістичних концепцій, що „спотворюють історію української народної культури". Монографія матиме розділи: історико-етнічний розвиток українського народу до жовтневої революції; культура і побут українського селянства; культура і побут українських робітників; народне мистецтво другої половини і — початку 20 стол.; культура і побут українських селян; народне мистецтво України тощо.

ПОЛЬСЬКІ „ДІЯЧІ КУЛЬТУРИ" НА РЯШІВЩИНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ґльонд Культури" п. н. „У нас і за межею". У своїй статті цитує Віктор листа однієї дослідниці історичних пам'яток. „Я боронила руйновану церкву, — пише вона, — і з цього приводу мене обвинувачували: 1) в ідеалістичних поглядах, 2) в політичній акції, 3) в релігійній роботі, 4) в діяльності, шкідливій для господарських інтересів повіту (церкви мали бути або зруйновані, або перероблені на магазин ПҐР, ВОП і т. д.). Нарешті мені загрозили, що відберуть леґітимацію та перепустку, що виженуть за межі повіту. Мене шантажували, за мною шпиґували . . ."

Ряшівські „культурні діячі", — стверджує згаданий публіцист, — у відповідь на всі інтервенції заявляють, що „Варшава ніц нас не обходзі". Вони витворили навколо себе таку атмосферу, що населення боїться власної шкіри.

Стільки польські газети про нищення українських церков на Ряшівщині. Цікаво відзначити, що, передруковуючи ці голоси, „Наше Слово" в цьому ж самому числі вмістило у відділі „Гумор і сатира" два малюнки Павла Лелеки п. н. „Ряшівські краєвиди". На одному з них, підписанім датами 988-1947, представлені лемківські гори, вкриті лісами, хатами, церковцею і людьми, на другому, позначеному 1947-1956, ці ж гори — одна суцільна руїна: ні церкви, ні хат, ні лісу, ні людей . . . Немає й сонця, тільки хмари . . .

ЗАКЛИК

ДО БАТЬКІВ, ДІТИ ЯКИХ СТУДІЮЮТЬ В КОЛУМБІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Одною з болючих потреб нашої молодшої ґенерації, яка студіює в університетах, є нав'язування контактів з товаришами-студентами української національности. В цей спосіб, навіть під час інтенсивної праці в школі, студенти не тратитимуть зв'язків з рідними колами, а навпаки, звертатимуть увагу чужинців своєю солідарністю і зорганізованістю.

Український Студентський Клюб при Колумбійському університеті вже від кількох років провадить інтенсивну і корисну працю в цій ділянці, влаштовуючи різні імпрези — забави, вечірки, доповіді, товариські зустрічі, показуючи кінофільми та даючи з зароблених і зібраних грошей стипендії студентам українознавства в Колумбійському університеті. Не зважаючи на великі зусилля Управи і активну співпрацю членів, не вдалося до цього часу приєднати в члени клюбу й половини тих студентів українського походження, які згідно з офіційними і неофіційними даними, вчаться в Колумбії.

Управа Клюбу звертається до батьків, діти яких вчаться в нашому університеті, з закликом помогти нам приєднати нових членів. Згадавши вашим дітям про Український Клюб в Колумбії і заохотивши їх до участи в цьому дружньому товаристві, ви зробите велику прислугу організованому українському студентству.

Нових членів просимо зголошуватися (письмово або телефонічно) до:

Бориса Богуна - Худиніва
280 East 10th Street, Apt. 30
New York 9, N. Y.
Телефон: GRamercy 7-7850

Щиро дякуємо за вашу співпрацю.

Управа Українського Студентського Клюбу при Колумбійському Університеті.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

З НАШИХ БУДНІВ

ТЕЛЕФОН ДО СВ. МИКОЛАЯ

Місяць грудень це місяць, в якому листарі мають найбільше роботи, а федеральний поштовий уряд не має, здається, дефіциту. Найбільше кореспонденції наплинає на адресу особи не від світа цього — святого Миколая, ги по-тутешньому, Санта Кло.

Мій малий приятель, Борис, ще не вміє писати, а ґитає, переважно, „з образків" і пригоди Богути-Богатиря, наприклад, може вам докладно розповісти, параграф за параграфом. Цікавиться політикою, війною, джетами, ракетами, радаром, а понад усе любить оглядати ілюстровані журнали.

Взагалі — хлопець серйозний, задумливий.

Коли вже його старша сестра, Оксана, вшкварила до св. Миколая довгенького листа, тоді заофірувала свої писарські послуги меншому братові:

— Борисику, — сказала, — я напишу за тебе листа до святого Миколая, тільки ти подиктуй мені, гого собі бажаєш.

— Ні, дякую, — відповів Борис, „заґитаний", цим разом, в багато ілюстроване гисло „Лайфа". — Я собі якось сам пораджу.

— Як же ти собі порадиш, цікаво знати?

— Дуже просто: зателефоную до святого Миколая.

— Гм! — мугикнула насмішливо Оксана, — а хіба ти знаєш гисло його телефона?

— Ох, велика філософія. — спокійно відповів Борис. — Спитаю в оперейтора.

Розуміється — тут уже Оксана не втерпіла й побігла до мами з новиною, що Борис хоге телефонувати до неба! Мама, хоґ і недавно прибувша американка, знала, що в Америці краще дітям не перегити, і хитнула головою:

— Добре, хай телефонує.

— Мама позволяє тобі телефонувати! — прибігла назад з рапортом Оксана. — Тільки довго не говори, бо потім прийде платити високий рахунок. Татко вже тамтого місяця нарікав, що ми наговорили на п'ять долярів більше.

— Не журися, — заспокоїв її Борис. — Моя розмова біде дуже коротка. Я скажу святому Миколаєві лише кілька слів.

— Хі-хі! — захіхітала Оксана. — Але клиґ „лонґ дістанс!"

— Я знаю, куди кликати.

Маленька особа з поваґою підійшла до апарату, зняла слухавку, покрутила пальцем кільце, означене цифрою „зеро" і сказала виразно, по-англійськи:

— Оперейтор? . . Добридень. Тут говорить Борис. Чи можу просити гисло телефону святого Миколая?

— Ну, і що? — спитала насміщливо Оксана.

Борис прикрив слухавку рукою і прошептав схвильовано:

— Ця пані сказала, що зараз полуґить мене з самим святим Миколаєм! Знову притулив слухавку до вуха, а його лиґко прояснилося відразу:

— Галло! Чи то святий Миколай говорить? . . Так-.. Добридень. Тут говорить Борис. Святий Миколаю, я прошу тебе, щоб ти не приносив мені цього року жадних дарунків, а все, що маєш мені дати, подаруй цьому мадярському хлопґикові, якому вбили тата і маму і він втік тільки з шкільною торбою та книжками. Його фотоґрафія є в магазині „Лайф". Так? . . Ти знаєш його? І заопікуєшся ним? . . Дуже дякую. До побаґення.

Хлопґина поклав слухавку і з ґордістю глянув на старшу сестру. Та вона вже не сміялась з нього . . . Скривилася, захлипала і з плаґем побігла до мами.

Ікер.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ. ЧИ ВИ ВЖЕ СТАЛИ ЧЛЕНОМ 70-ТИСЯЧНОЇ СІМ'Ї ТА СПІВВЛАСНИКОМ 17-ТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА УНСОЮЗУ?

Погода на Україні

Грудень — перший місяць зими. Але це так тільки за календарем. Цього року осінь на Україні була дуже коротка, рано настало гостре охолодження. Ще наприкінці жовтня в багатьох областях випав перший сніг. В окремих днях листопада температура повітря була дуже низькою. Вночі проти 5-го листопада в деяких районах Дніпропетровської, Ворошиловградської, Сталінської та Харківської областей вона доходила подекуди до 15—25 ступнів морозу за Цельзієм. А в Карпатах вночі проти 9-го листопада термометер показував мінус 28 ступнів. Перші дні грудня видалися теплими. Над усією Україною стояла мряка, подекуди випадав дощ.

В Трентоні заарештовано людину, яка підпалювала церкви

Трентон, Н. Дж. — Тут заарештовано 40-річного робітника Елґера Купера Люкаса, який признався до того, що підпалював церкви в тому місті. Його оскаржують в підпалі чотирьох костелів попередньої неділі. 16-го грудня ц. р. Він признався і до підпалу католицького костела св. Марії в дні 14-березня ц. р., коли то згорів не тільки той костел вартости 3,000.000 долярів, але згинув і його парох та дві служниці. Прокуратор заявив, що Люкаса віддадуть на психіятричні досліди. Він підпалював тим способом, що поливав газоліною те місце, звідки мав початися вогонь.

● **У Франції** збудовано цього року 340,000 помешкань, чим перевищено на 30,000 помешкань житлове будівництво минулого року.

● **У Будапешті** передріздвяний рух. Довгі черги стоять перед крамницями з дитячими іграшками і іншим крамом, що надається для даруків. Проте, єдиний крам, що його є подостатком, це — ялинки, масово довожувані селянами.

● **Англійського лікаря** д-ра Джеймса Бодкіна Адамса, арештовано в Істберні, в Англії, під закидом убивання старших, багатих жінок, спалювання в його приватній крематорії осіб, що померли підозрілою смертю і іншими важкими закидами. Він був „модним" лікарем з великою практикою.

● **На Кипрі** англійці звільнили з в'язниці 26 греків арештованих за участь у збройній боротьбі. Цим англійці започаткували примирливий і лагідніший курс, стараючись дійти до порозуміння щодо автономії для Кипру. Проте, вони не признають кипрським грекам права на самовизначення, і об це розбиваються всі спроби дійти до злагоди.

ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ	Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас	Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку.
1 пара	$18.00	$32.00
2 пари	$25.00	$50.00
3 пари	$35.00	$67.00
4 пари	$45.00	$82.00

ТАРЗАН, ч. 3792. Навкулачки.

THEN, LIKE TWO FIGHTING APES, THE WHITE MEN CLASHED!

Звівшися на ноги, розсерджений неймовірно, Ворд обертався довкола мавполюдини, примушеної діяти.

Після того білі чоловіки зударилися, немов мавпи в боротьбі.